

ВАРТІСНЕ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ

**методичні рекомендації
до виконання практичних завдань**

Запоріжжя 2025

УДК 338.2

A65

Рекомендовано
Науково-методичною радою
ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»
(протокол № 1 від 24 жовтня 2025
р.)

Укладач:

Шеховцова В.В., канд. екон. наук

ВАРТІСНЕ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ: методичні рекомендації до виконання практичних завдань / уклад. В.В. Шеховцова. Запоріжжя: ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2025. 52 с.

У методичних рекомендаціях наведено завдання та приклади щодо виконання практичних завдань з дисципліни «Вартісне управління бізнесом»: питання для самоконтролю, практичні завдання та критерії оцінювання виконання завдань

Рекомендовано для студентів вищих навчальних закладів.

УДК 338.2

© ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2025

Зміст

	Стр.
ВСТУП	4
ОБСЯГ І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	5
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЙОГО ВАРТОСТІ	6
<i>Тема 1. Поняття, сутність та ключові складові системи управління бізнесом. Менеджмент як засіб управління.</i>	6
<i>Тема 2. Підприємство як об'єкт оцінювання та управління. Бізнес і підприємництво</i>	9
<i>Тема 3. Управління вартістю бізнесу: загальні питання</i>	13
<i>Тема 4. Оцінка вартості бізнесу. Основні підходи до оцінювання вартості бізнесу</i>	17
<i>Тема 5. Управління вартістю окремих видів активів</i>	22
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЦЕСУ ВАРТІСНОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ	26
<i>Тема 6. Організаційний процес вартісного управління бізнесом</i>	26
<i>Тема 7. Звітні процедури оцінки вартості бізнесу</i>	30
<i>Тема 8. Вартісне управління бізнесом за умов кризового стану</i>	34
<i>Тема 9. Стратегічне дослідження ринкової вартості бізнесу - основний критерій антикризового управління</i>	37
<i>Тема 10. Визначення стратегічних цілей підприємства при вартісному управлінні бізнесом. Потенціал підприємства</i>	41
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА	46
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	51

ВСТУП

Вартісне управління бізнесом відносять до низки процесів, що привязані до стратегічних перспектив. Оцінювання вартості бізнесу дозволяє зі значним рівнем точності визначити, наскільки дійсно він успішним та, на якому етапі розвитку знаходиться діяльність відповідного підприємства.

Навчальна дисципліна «Вартісне управління бізнесом» є обов'язковою для вивчення, та є складовою одиницею нормативної частини навчального плану і одним з елементів ланцюга дисциплін, що застосовується для підготовки фахівців кваліфікації «бакалавр». Може бути обрана у якості вибіркової дисципліни тими здобувачами освіти, які зацікавлені у розвитку управлінських компетентностей.

Дисципліна спрямована на вивчення:

- теоретичних основ та загальних принципів управління вартістю бізнесу;
- засвоєння методики низки підходів до оцінки вартості бізнесу;
- закріплення теоретичних знань та розв'язання конкретних задач щодо вартісного управління бізнесом;
- оволодіння практичними навичками оцінювання вартості бізнесу;
- визначення та управління вартістю окремих активів;
- конкретизації покрокового збільшення вартості підприємства.

Метою викладання навчальної дисципліни «Вартісне управління бізнесом» являється формування у здобувачів освіти компетентностей з вартісного управління бізнесом за умов коливань в системі зовнішнього середовища.

ОБСЯГ І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Варіант вивчення дисципліни як обов'язкової
тут і далі: Л - лекції, П (С) - практичні (семінарські) заняття,
Лаб - лабораторні заняття, СРС - самостійна робота студентів.

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЙОГО ВАРТОСТІ						
1.	Поняття, сутність та ключові складові системи управління бізнесом. Менеджмент як засіб управління.	10	2	2		6
2.	Підприємство як об'єкт управління та оцінювання. Підприємництво і бізнес	10	2	2		6
3.	Управління вартістю бізнесу: загальні питання	18	4	4		10
4.	Оцінка вартості бізнесу. Основні підходи до оцінювання вартості бізнесу	20	6	6		8
5.	Управління вартістю окремих видів активів	16	4	4		8
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЦЕСУ ВАРТІСНОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ						
6.	Організаційний процес вартісного управління бізнесом	18	4	4		10
7.	Звітні процедури оцінки вартості бізнесу	16	4	4		8
8.	Вартісне управління бізнесом за умов кризового стану	16	4	4		8
9.	Стратегічне дослідження ринкової вартості бізнесу - основний критерій антикризового управління	10	2	2		6
10.	Визначення стратегічних цілей підприємства при вартісному управлінні бізнесом. Потенціал підприємства	16	4	4		8
	Усього годин	150	36	36	-	78

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЙОГО ВАРТОСТІ

Тема 1. Поняття, сутність та ключові складові системи управління бізнесом. Менеджмент як засіб управління

Зміст

1. Поняття про управління та менеджмент. Менеджмент як управління бізнесом.
2. Процес управління за видами та типами.
3. Характеристика законів управління. Закономірності управління.
4. Системний підхід до організації управління.
5. Відмінності менеджменту та управління. Основні складові, функції та методи менеджменту.
6. Характеристика основних підсистем менеджменту.
7. Поняття та види господарської діяльності.

Питання для самоконтролю:

1. Надайте коротку характеристику поняттю «управління».
2. Визначте основні відмінності між управлінням та менеджментом.
3. Означте типи та види управління.
4. Визначити низку загальних законів управління. Представити коротку характеристику кожного закону управління.
5. В чому проявляється суть та значення менеджменту у підприємницькій діяльності?
6. Які підсистеми виокремлюють в межах системи менеджменту?
7. Надайте характеристику групам функціональних процесів, що охоплюють діяльність підприємства і є об'єктом управління зі сторони менеджменту.
8. Які методи виділяють в практиці менеджменту?
9. Перелічіть основні властивості організації як системи.
10. Визначте загальні характерні риси окремих підсистем організації.
11. Поясніть яким способом можна згрупувати загальні різновиди господарської діяльності.
12. Перелічіть та коротко охарактеризуйте спеціальні режими господарювання.
13. Надайте основні характеристики підсистемам організації - управлінська підсистема та інформаційна підсистема.
14. Надайте основні характеристики підсистемам організації -

фінансова підсистема та підсистема логістики.

15. Надайте основні характеристики підсистемам організації - операційна підсистема та інноваційна підсистема.

16. Надайте основні характеристики підсистемам організації - маркетингова підсистема та інвестиційна підсистема.

17. Які господарські організації називають некомерційними ?

Тести:

1. До типів управління не відносять:

- цільове управління;
- стабільне управління;
- лінійне управління;
- функціональне управління.

2. До типів управління не відносять:

- розгорнуте управління;
- цільове управління;
- лінійне управління;
- функціональне управління.

3. До низки видів управління відносять:

- зовнішнє управління;
- внутрішнє управління;
- програмне управління;
- постійне управління.

4. До низки видів управління відносять:

- зовнішнє управління;
- внутрішнє управління;
- стратегічне управління;
- постійне управління.

5. Закон спеціалізації управління акцентує увагу на тому, що:

- це об'єднання окремих розрізнених, спеціалізованих дій до загального процесу функціонування і розвитку управління;
- при багатофункціональній системі управління виникає необхідність у розподілі певних функцій та повноважень, здійснюваних окремими людьми та трудовим колективом;
- передбачається участь виконавців у процесі, наприклад, шляхом передачі їм власності (у вигляді акцій чи інших цінних паперів);
- з одного боку, існує реалізація процесу управління за вертикаллю, з іншого - передумовлено необхідність передачі деяких повноважень управління на нижчий щабель ієрархії.

6. Під процесом управління розуміють:

- склад і підпорядкованість різних елементів, ланок і рівнів управління;
- сукупність функцій, важелів, методів, інструментів та стимулів управління, що забезпечують взаємозв'язок його підсистем;
- об'єднання функцій і структури через певний механізм;
- сукупність соціальних, економічних та технічних ресурсів підприємства - те, на що направлене управління.

7. Під механізмом управління розуміють:

- об'єднання функцій і структури через певний механізм;
- сукупність функцій, важелів, методів, інструментів та стимулів управління, що забезпечують взаємозв'язок його підсистем;
- сукупність соціальних, економічних та технічних ресурсів підприємства - те, на що направлене управління;
- особу або групу осіб, які встановлюють цілі перед об'єктом управління і контролюють їх досягнення - той або ті, хто здійснює управління.

8. Під об'єктом управління (управляема підсистема) розуміють:

- об'єднання функцій і структури через певний механізм.
- сукупність функцій, важелів, методів, інструментів та стимулів управління, що забезпечують взаємозв'язок його підсистем.
- сукупність соціальних, економічних та технічних ресурсів підприємства - те, на що направлене управління.
- особу або групу осіб, які встановлюють цілі перед об'єктом управління і контролюють їх досягнення - той або ті, хто здійснює управління.

9. «Правила і норми які визначають послідовність операцій в процесі управління» - це підсистема менеджменту:

- організаційна;
- технологічна;
- економічна;
- соціальна.

10. «Господарські і фінансові процеси і зв'язки» - це підсистема менеджменту:

- організаційна;
- технологічна;
- економічна;
- соціальна.

11. До групи функціональних процесів не відносять:

- облік;

-
- звітність;
 - фінанси;
 - виробничий процес.

12. До соціального методу менеджменту не відносять:

- правила внутрішнього розпорядку;
- цінова політика;
- моральне заохочення;
- службове просування.

13. Розпорядчі методи менеджменту реалізуються у формі:

- інструкції;
- регулювання міжособистих відносин;
- інвестування;
- санкції.

14. Ієрархія системи управління це:

- сукупність елементів і зв'язків між ними;
- це розташування її підсистем або елементів за певним порядком від вищого до нижчого;
- з'єднання між елементами, яке впливає на поведінку окремих елементів і системи в цілому;
- з'єднання між елементами, яке впливає на поведінку окремих елементів і системи в цілому.

15. До основних завдань інформаційної підсистеми не відносять:

- аналіз інформаційної потреби та пошук можливих рішень для її задоволення;
- виявлення ефектоформуючих чинників;
- стратегічне планування інформаційної діяльності;
- налагодження роботи з інформацією в усіх підрозділах організації;
- контроль усього інформаційного процесу.

Тема 2. Підприємство як об'єкт оцінювання та управління. Бізнес і підприємництво

Зміст

1. Економічна модель підприємства. Особливості організаційної структури управління підприємством.
2. Система управління підприємством та її структуризація.
3. Підприємницька діяльність та бізнес.
4. Елементи системи бізнесу. Відносини власності.
5. Типологізація бізнесу. Недоліки та переваги форм бізнесу.

Питання для самоконтролю:

1. Визначте в чому проявляються відмінні ознаки понять «бізнес» і «підприємництво»: особливості, спільні і відмінні риси.
2. Назвіть загальні особливості системи управління підприємством та її структуризації.
3. В чому проявляються відмінності підприємницької діяльності та бізнесу?
4. Розкрийте умови та фактори, що визначають розвиток підприємництва.
5. Означте цілі державного і приватного підприємництва. Навести приклади.
6. Поясніть, чим відрізняється підприємництво від бізнесу?
7. Згідно яких принципів здійснюється підприємницька діяльність?
- 8 Назвіть та охарактеризуйте основні функції розкривають зміст підприємництва?
9. Розкрийте сутність поняття «підприємницька ідея»? Що може виступати її джерелами?
10. Охарактеризуйте власність як економічну категорію та поясніть сутність основних форм власності.
11. Надайте визначення бізнес-плану та розкрийте проблеми планування бізнесу.
12. Обґрунтуйте необхідність стратегічного планування підприємницької діяльності.
13. Яку роль відіграє бізнес при формуванні ефективної системи господарювання?
14. Надайте оцінку можливості державної підтримки і стимулювання підприємництва.

Тести:

1. Підприємницька діяльність також не визначена наступною функцією:
 - ресурсна;
 - інноваційна;
 - організаційна;
 - натуральна.
2. Підприємницька діяльність також не визначена наступною функцією:
 - стимулююча;
 - інноваційна;
 - управлінська;
 - товарна.

3. Система бізнесу як система господарювання не охоплює такий елемент:

- підприємницький бізнес;
- структурний бізнес;
- трудовий;
- споживчий бізнес.

4. Система бізнесу як система господарювання не охоплює такий елемент:

- підприємницький бізнес;
- державний бізнес;
- трудовий;
- іноваційний.

5. Виробниче підприємництво переважно займається:

- створенням та постачанням на ринок товарів, послуг і представлених підприємствами, фірмами, установами;
- обміном, розподілом і споживанням товарів через торговельні заклади та біржі;
- вирішенням пріоритетних загальнодержавних науково-технічних проблем, які задовольняють інтересам національної економіки у цілому;
- вирішенням пріоритетних загальнодержавних науково-виробничих та інших проблем, які задовольняють інтересам національної економіки у цілому.

6. В залежності від розмірів бізнесу не виділяють:

- макро-бізнес;
- мікро- бізнес;
- малий;
- великий бізнес.

7. В економічній теорії існує кілька концепцій підприємства, які описують його виникнення, діяльність і ліквідацію. До цих концепцій не належить:

- неокласична;
- популістична;
- інституціональна;
- еволюційна.

8. В економічній теорії існує кілька концепцій підприємства, які описують його виникнення, діяльність і ліквідацію. До цих концепцій не належить:

- неокласична;
- традиційна;

-
- інституціональна;
 - підприємницька.

9. Економічно підприємство є виокремленою ланкою промисловості, яке визначається певною самостійністю:

- аналітичною;
- обліковою;
- господарською;
- контрольною.

10. Економічно підприємство є виокремленою ланкою промисловості, яке визначається певною самостійністю:

- аналітичною;
- обліковою;
- економічною;
- постійною.

11. Для загальної характеристики гнучкості й динаміки технічного розвитку підприємства в економічній літературі пропонується використовувати такий критерій, як:

- первинний;
- вторинний;
- технічний;
- різноманітний.

12. Для загальної характеристики гнучкості й динаміки технічного розвитку підприємства в економічній літературі пропонується використовувати такий критерій, як:

- показний;
- організаційний;
- визначений;
- вторинний.

13. На розвиток структур управління впливає ряд чинників. Вкажіть, з нижче представлених чинник, той що не впливає на розвиток структур управління:

- виробнича структура;
- трудомісткість та складність управлінської роботи;
- вимоги ринку;
- традиційність.

14. Риси підприємництва, обумовлюють чотири основні економічні функції. В чому полягає «новаторська функція»:

- єдиний процес виробництва товарів чи надання послуг;
- виконання відповідального завдання в процесі ведення

підприємницької діяльності;

- підприємець може здійснювати нестандартні управлінські рішення;

- підприємець несе повну відповідальність за результати ведення справи.

15. Риси підприємництва, обумовлюють чотири основні економічні функції. В чому полягає «функція ризику»:

- єдиний процес виробництва товарів чи надання послуг;

- виконання відповідального завдання в процесі ведення підприємницької діяльності;

- підприємець може здійснювати нестандартні управлінські рішення;

- підприємець несе повну відповідальність за результати ведення справи.

Тема 3. Управління вартістю бізнесу: загальні питання

Зміст

1. Стандарт та види вартості бізнесу. Групи принципів оцінки вартості.

1.1. Види вартості бізнесу згідно до Національного стандарту №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав».

1.2. Види вартості бізнесу за ознакою «джерело формування доходу».

1.3. Взаємозалежні принципи оцінки бізнесу.

2. Фактори впливу вартість бізнесу. Процеси оцінки вартості бізнесу.

3. Роль та значення процесу управління в бізнесі. Основні поняття управління вартістю бізнесу.

3.1. Інформація про вартість бізнесу як основа прийняття раціональних ефективних управлінських.

3.2. Вартісне управління бізнесом: зв'язок зі структурою капіталу за різними критеріями.

4. Сучасне бачення вартісного управління бізнесом. Закордонний досвід.

4.1. Вартісно-орієнтоване управління - VBM (Value Based Management). Методика Дюпона.

4.2. Основні етапи сучасного вартісного управління бізнесом.

5. Інформаційна підтримка в управлінні бізнесом. Інформаційна підтримка при прийнятті управлінських рішень.

5.1. Інформація як основа процесу управління бізнесом. Вимог до якості інформації.

5.2. Види інформації. Інформаційними характеристиками процесу

управління бізнесом: кількість і якість інформації.

5.3. Основні завдання та функції інформаційної системи. Властивості системи.

5.4. Створення інтегрованих систем управління інформацією. Економічні інформаційні системи

Питання для самоконтролю:

1. Надайте визначення поняттям «стандарт», «оцінка бізнесу», «об'єкт оцінки бізнесу».
2. Які види вартості бізнесу представлено Національним стандартом оцінки №1 «?»
3. Надайте характеристику видам вартості бізнесу за ознакою «джерело формування доходу».
4. Які основні цілі оцінки бізнесу? Перелічіть чинники, що впливають на процес оцінки.
5. Розкрийте сутність взаємозалежних принципів оцінки бізнесу, їх групи. Дайте характеристику кожного з них.
6. Означте основні властивості, що характерні для процесу оцінки бізнесу.
7. В чому проявляється необхідність вартісного управління бізнесом? Надайте пояснення.
8. Надайте загальну характеристику факторам, що мають вплив на величину вартості бізнесу.
9. Яким чином фактор ризику впливає на вартість бізнесу?
10. Якими поняттями визначають управління вартістю бізнесу? Надайте пояснення.
11. Надайте пояснення сильним та слабким сторонам господарської діяльності підприємства за «методикою Дюпона».
12. Означте основні вимоги, які зауважують при вивченні питання щодо якості інформації.
13. Охарактеризуйте основні завдання інформаційної системи.
14. Вирішення яких завдань передбачає створення інформаційної системи?
15. Яких дій вимагає створення інтегрованих інформаційних систем?
16. Розкрийте сутність економічної інформації.

Тести:

1. Для якого виду вартості бізнесу визначеною ознакою виступає джерело формування доходу від діяльності підприємства:
- вартість підприємства по активах;

-
- вартість діючого підприємства;
 - вартість ліквідації;
 - вартість відтворення.

2. Для якого виду вартості бізнесу визначеною ознакою виступає джерело формування доходу від розпродажу активів підприємства:

- вартість ліквідації;
- вартість відтворення;
- вартість підприємства по активах;
- вартість діючого підприємства.

3. Представити вірне визначення ліквідаційної вартості:

- вартість, яку очікується отримати за об'єкт оцінки, що вичерпав корисність відповідно до своїх первинних функцій;
- визначена на дату оцінки поточна вартість витрат на створення (придбання) нового об'єкта, подібного до об'єкта оцінки, який може бути йому рівноцінною заміною;
- вартість, яка може бути отримана за умови продажу об'єкта оцінки у термін, що є значно коротшим від терміну експозиції подібного майна, протягом якого воно може бути продане за ціною, яка дорівнює ринковій вартості;
- сума ринкової вартості та надбавки до неї, яка формується за наявності нетипової мотивації чи особливої зацікавленості потенційного покупця (користувача) в об'єкті оцінки.

4. Представити вірне визначення вартості відтворення:

- вартість, за яку можливе відчуження об'єкта оцінки на ринку подібного майна на дату оцінки за угодою, укладеною між покупцем та продавцем, після проведення відповідного маркетингу за умови, що кожна із сторін діяла із знанням справи, розсудливо і без примусу;
- визначена на дату оцінки поточна вартість витрат на створення (придбання) нового об'єкта, подібного до об'єкта оцінки, який може бути йому рівноцінною заміною;
- визначена на дату оцінки поточна вартість витрат на створення (придбання) в сучасних умовах нового об'єкта, який є ідентичним об'єкту оцінки;
- сума ринкової вартості та надбавки до неї, яка формується за наявності нетипової мотивації чи особливої зацікавленості потенційного покупця (користувача) в об'єкті оцінки.

5. Який з принципів не входить до групи принципів заснованих за уявленням власника:

- принцип корисності;
- принцип заміщення;
- принцип внеску (вкладу);

- принцип очікування.

6. Якому критерію, пов'язаному з процесом визначення найкращого і найефективнішого використання об'єктів власності відповідає визначення «визначається, чи ділянка або об'єкт нерухомості технологічно придатні для використання»:

- критерій юридично дозволеного;
- критерій фізично можливого;
- критерій фінансово виправданого;
- критерій забезпечення найвищої вартості чи прибутковості нерухомості.

7. Якому критерію, пов'язаному з процесом визначення найкращого і найефективнішого використання об'єктів власності відповідає визначення «визначається, який із запропонованих варіантів принесе максимальний чистий дохід»:

- критерій юридично дозволеного;
- критерій фізично можливого;
- критерій фінансово виправданого;
- критерій забезпечення найвищої вартості чи прибутковості нерухомості

8. Не об'єднуються в одну з груп факторів макроекономічного ризику «систематичний ризик, що спричинений зовнішніми подіями та не може бути усунений диверсифікацією в межах національної економіки»:

- економічна;
- соціальна;
- психологічна;
- юридична

9. Не об'єднуються в одну з груп фактори макроекономічного ризику «систематичний ризик, що спричинений зовнішніми подіями та не може бути усунений диверсифікацією в межах національної економіки»:

- фінансова;
- соціальна;
- політична;
- юридична.

10. До складу мікрофакторів входять фактори:

- режимні фактори;
- соціальні;
- технічні;
- фактори часу

11. Якщо підприємство купляє в індивідуальну приватну власність або якщо отримується контрольний пакет акцій, то новий власник одержує такі істотні права, як:

- право впливати на стратегію і тактику роботи підприємства;
- право проводити зовнішні аудиторські перевірки;
- право грати на біржі;
- право не сплачувати податки під час будівництва нових споруд.

12. До внутрішніх факторів, що впливають на вартість бізнесу належить:

- законодавча база;
- якість продукції, що випускається;
- потенціал компанії на ринку;
- конкурентне середовище.

13. До зовнішніх факторів, що впливають на вартість бізнесу належить:

- виручка;
- конкурентне середовище;
- прибуток;
- рентабельність

14. В яких випадках власники компаній не зацікавлені в підвищенні вартості бізнесу:

- при виходу на нові ринки;
- при підвищенні інвестиційної привабливості своєї компанії;
- при реструктуризації або реорганізації компанії;
- при змінах в податковій системі (зростання податків).

15. Розробка ринкової стратегії не передбачає:

- створення концепції збільшення вартості;
- визначення цілей та принципів її забезпечення;
- встановлення ступеня банкрутства бізнесу;
- формування програми та інструментів.

Тема 4. Вартісна оцінка бізнесу. Основні підходи до оцінювання вартості бізнесу

Зміст

1. Вартісна оцінка бізнесу - процес оцінювання, вартісні показники. Загальний огляд підходів до визначення вартості бізнесу.

2. Дохідний підхід до оцінювання вартості бізнесу. Принципи та методи дохідного підходу. Ануїтет.

3. Витратний підхід до вартісного оцінювання бізнесу. Методи

підходу.

4. Порівняльний підхід до вартісного оцінювання бізнесу. Методи підходу. Поняття об'єкта-аналога.

5. Розкриття питань вартісного оцінювання бізнесу в системі законодавчих актів (Національні та міжнародні стандарти оцінки).

Питання для самоконтролю:

1. Які показники відносять до вартісних показників інтегрованого характеру?

2. Яку роль відіграє оцінка у процесі управління вартістю бізнесу?

3. Яким чином впливають на вид вартості бізнесу цілі суб'єктів оцінки?

4. В чому проявляються основні риси процесу оцінювання бізнесу?

5. Охарактеризуйте основні чинники вартісного оцінювання бізнесу.

6. Надайте пояснення етапам методу дисконтування.

7. Назвіть переваги дохідного підходу до вартісної оцінки бізнесу.

8. Означте, по-детально, алгоритм розрахунків за методом економічного прибутку.

9. У якому контексті постають недоліки та переваги витратного підходу до оцінювання бізнесу?

10. В яких випадках найчастіше використовують витратний підхід? Наведіть приклади.

11. Яким основним крокам слідує при визначенні вартості бізнесу на основі методу «регулювання балансу»? Зміст етапів.

12. Надайте коротку характеристику методам витратного підходу вартісного оцінювання бізнесу.

13. У чому визначається сутність порівняльного підходу?

14. Перелічіть та надайте коротку характеристику основним етапам застосування порівняльного підходу.

15. Які особливості методу «галузевих співвідношень» визначають його не має достатнє розповсюдження у вітчизняній оціночній практиці?

16. На чому заснований метод «аналогового продажу»?

17. Представте коротку характеристику недолікам та перевагам порівняльного підходу вартісного оцінювання бізнесу.

18. Які Національні стандарти оцінки діють в Україні? Означте застосування кожного.

Тести:

1. Визначити метод оцінки, який відноситься до дохідного підходу

щодо оцінювання вартості підприємства

- метод ліквідаційної вартості;
- метод мультиплікаторів;
- метод дисконтування грошового потоку;
- метод аналогового продажу чи ринку продажу.

2. Визначити метод оцінки, який відноситься до витратного підходу щодо оцінювання вартості підприємства

- метод регулювання балансу;
- метод додаткових доходів;
- метод галузевих співвідношень;
- метод аналогового продажу чи ринку продажу.

3. Визначити метод оцінки, який відноситься до порівняльного підходу щодо оцінювання вартості підприємства

- метод додаткових доходів;
- метод регулювання балансу;
- метод мультиплікаторів;
- метод чистих активів.

4. До складу майнового комплексу підприємства не включається:

- машини, устаткування, транспортні засоби;
- інвентар, сировина, запасні деталі;
- позабалансові активи;
- продукція.

5. Принцип оцінки, що використовується у випадку, якщо вартість бізнесу визначається на основі уявлень власника:

- принцип внеску;
- принцип попиту;
- принцип очікування;
- принцип відповідності.

6. Зазначте вартість, якої набуває бізнес, якщо він призначений для використання конкретним суб'єктом, який має особливі вимоги до активів, своє бачення і ставлення до ризиків, можливості їх компенсувати специфічними засобами:

- ринкова;
- ліквідна;
- спеціальна;
- інвестиційна.

7. Укажіть процеси, які необхідно передбачити при розробці системи управління вартістю бізнесу:

- планування;

-
- оцінка витрат;
 - розробка бюджету;
 - усі надані відповіді правильні.

8. При управлінні вартістю бізнесу не враховують такий фактор:

- ринкова кон'юнктура;
- перспективні вигоди від володіння бізнесом;
- природні умови;
- витрати на створення аналогічного бізнесу;

9. Інвестиційний грошовий потік це -

- потік, що включає доходи від інвестиційної діяльності (наприклад, від реалізації основних засобів і нематеріальних коштів). активів, продажу акцій та облігацій, від повернення кредитів та позик, отримані дивіденди), а також вкладення у необоротні активи та цінні папери;

- рух коштів у межах поточної (операційної) діяльності підприємства. Вважається основним грошовим потоком. Включає у собі надходження від товарів і послуг, оренди, і навіть платежі постачальникам і підрядникам, Витрати оплати праці, сплату прибуток;

- грошовий потік від фінансової складової діяльності підприємства включаються надходження від випуску облігацій, від отримання кредитів і позик, і навіть виплату дивідендів, платежі, пов'язані з погашенням боргових цінних паперів, із поверненням кредитів та позик;

- потік, що розраховується як різниця між надходженням та вибуттям коштів компанії при виконанні нею конкретної діяльності.

10. Чистий грошовий потік це -

- потік, що включає доходи від інвестиційної діяльності (наприклад, від реалізації основних засобів і нематеріальних коштів). активів, продажу акцій та облігацій, від повернення кредитів та позик, отримані дивіденди), а також вкладення у необоротні активи та цінні папери;

- рух коштів у межах поточної (операційної) діяльності підприємства. Вважається основним грошовим потоком. Включає у собі надходження від товарів і послуг, оренди, і навіть платежі постачальникам і підрядникам, Витрати оплати праці, сплату прибуток;

- грошовий потік від фінансової складової діяльності підприємства включаються надходження від випуску облігацій, від отримання кредитів і позик, і навіть виплату дивідендів, платежі, пов'язані з погашенням боргових цінних паперів, із поверненням кредитів та позик;

- потік, що розраховується як різниця між надходженням та вибуттям коштів компанії при виконанні нею конкретної діяльності.

11. Коефіцієнт капіталізації може бути визначений за таким

методом:

- методом ринку капіталу;
- методом економічного прибутку;
- методом регулювання балансу;
- методом моніторингу сфери бізнесу.

12. До переваг дохідного підходу не відносять те, що він:

- дає змогу враховувати майбутні очікування, перспективи розвитку ринку через ставку дисконту;
- призводить до суб'єктивізму оцінювання;
- гнучкий, універсальний та адаптивний в аналізі;
- дає змогу враховувати майбутній дохід.

13. Сфера використання простого балансового методу витратного підходу до оцінювання вартості підприємства наступна:

- використовується під час здійснення операцій приєднання чи поглинання, для визначення бази під час складання передавального чи розподільного балансу, а також для встановлення пропорцій обміну корпоративних прав;

- використовується, коли підприємство знаходиться у стані банкрутства, для проведення санації або якщо вартість підприємства під час ліквідації буде вища, ніж у процесі його подальшої діяльності;

- використовується за умови відсутності достовірної інформації щодо специфіки і характеру діяльності підприємства і має приблизний характер;

- полягає у визначенні чистої вартості активів цілісного майнового комплексу, та пов'язаний з методом чистих активів

14. Сфера використання методу регулювання витратного підходу до оцінювання вартості підприємства наступна:

- використовується під час здійснення операцій приєднання чи поглинання, для визначення бази під час складання передавального чи розподільного балансу, а також для встановлення пропорцій обміну корпоративних прав;

- використовується, коли підприємство знаходиться у стані банкрутства, для проведення санації або якщо вартість підприємства під час ліквідації буде вища, ніж у процесі його подальшої діяльності;

- використовується за умови відсутності достовірної інформації щодо специфіки і характеру діяльності підприємства і має приблизний характер;

- полягає у визначенні чистої вартості активів цілісного майнового комплексу, та пов'язаний з методом чистих активів.

15. Для проведення оцінки вартості бізнесу за допомогою порівняльного підходу необхідно зібрати:

-
- цінову інформацію про угоди, що здійснилися;
 - дані про дослідження рівня диверсифікації виробництва;
 - інформацію про підсумкові коригування з врахуванням особливостей підприємства;
 - інформацію про рівень контролю за майном.

Тема 5. Управління вартістю окремих видів активів

Зміст

1. Нерухомість як складова бізнесу. Вартість категорії «нерухомість».
 - 1.1. *Загальна характеристика основних об'єктів нерухомості.*
 - 1.2. *Управління нерухомими активами. Інвестиційний потенціал нерухомих активів.*
 - 1.3. *Втрати в системі управління нерухомими активами.*
2. Управління вартістю земельних ділянок. Методи експертної оцінки земельних ділянок.
 - 2.1. *Вартісна оцінка земель та основні функції регулювання земельних відносин.*
 - 2.2. *Основні методи експертної оцінки земельних ділянок.*
3. Управління вартістю нематеріальних активів.
 - 3.1. *Процес управління вартістю нематеріальних активів. Типи інвестицій в НА.*
 - 3.2. *Методи оцінки НА специфічного та неспецифічного характеру.*
 - 3.3. *Процес управління вартістю гудвілу. Фінансова вартість бренду.*
4. Управління вартістю корпоративних прав бізнесу.
 - 4.1. *Цінні папери як об'єкти управління.*
 - 4.2. *Дивідендна політика. Методи та типи дивідендної політики.*
 - 4.3. *Управління корпоративними правами. Фактори впливу на формування дивідендної політики.*

Питання для самоконтролю:

1. Яким чином, у відповідності із законодавством України ,визначається нерухоме майно?
2. Що можемо, згідно з нормативами, зарахувати до основних об'єктів нерухомості?
3. Надайте характеристику основним методам оцінки нерухомості.
4. Означте класифікаційні групи НА.
5. В чому проявляється зміст оціночного зносу матеріального активу?

6. Яким чином проявляється роль та значення НА у капіталізації вартості підприємства? Поясніть.

7. Надайте визначення вартості майнових прав інтелектуальної власності.

8. Надайте пояснення визначенню «гудвіл». Охарактеризуйте методи оцінки гудвілу.

9. В чому проявляються характерні ознаки витратного методу під час оцінки НА?

10. Надайте характеристику методам оцінки земельної власності та нерухомої власності.

11. У чому визначено сенс методу «капіталізації»?

12. Які фактори можуть впливати на перебіг управління корпоративними правами?

13. Означте основні етапи проведення дивідентної політики при управлінні корпоративними правами.

14. Відповідно до яких чинників, дивідендна політика може формуватися за типами?

Тести:

1. Непряма мобільність (здатність розміщувати різні види діяльності), це -

- диференціація властивостей і якостей нерухомості залежно від самого об'єкту (наприклад, якість матеріалів, планування, розміщення в будівлі і розташування в районі і т. ін.) і бажань, смаків та уподобань споживачів;

- властивість що розділяє нерухомість на неспеціалізовану (може використовуватися для різних видів діяльності) і спеціалізовану (призначену для вузько функціонального застосування, як, наприклад, шахти, електростанції і т.ін.);

- неможливість рівноцінно розділити нерухомість за кількісними параметрами;

- неможливість переміщення без землі.

2. Визначення виду трансакції «Оренда»:

- тимчасове платне користування нерухомістю на певних умовах;

- користування нерухомістю, придбаної на замовлення користувача з правом її подальшого викупу;

- користування земельною ділянкою з метою її облаштування й отримання довгострокового доходу;

- взаємна передача нерухомості від однієї особи до іншої з передачею відповідних прав і обов'язків.

3. Процес девелопменту не може включати в себе наступний етап:

-
- ініціювання інвестиційного процесу, тобто пошук сфери вкладення капіталу;
 - передача повного пучка повноважень власності від одного суб'єкта до іншого;
 - визначення доцільності його здійснення;
 - оцінка інвестиційного проекту.

4. Час, протягом якого об'єкт здатний реально використовуватися згідно зі своїм призначенням, це:

- строк економічного життя;
- строк фізичного життя;
- фактичний вік;
- ефективний вік.

5. Процедура масової оцінки земельної ділянки не включає:

- встановлення мети оцінки; складання кадастрової карти міста;
- коефіцієнтний метод дослідження;
- визначення натуральних показників оцінки;
- складання схеми економіко-планувального зонування.

6. До етапів розрахунку за методом техніки залишку для землі включають:

- визначається залишок чистого операційного доходу, що припадає на землю (із загального чистого операційного доходу віднімається дохід, що припадає на будівлі та споруди);

- визначається середньозважений коефіцієнт капіталізації - коефіцієнт, який використовується для капіталізації всього чистого операційного доходу. Він розраховується, виходячи зі структури вартості об'єкта, тобто розподілу на вартість землі та вартість будівель і споруд ;

- визначається вартість усього нерухомого майна методом капіталізації доходу;

- визначається вартість земельної ділянки.

7. Компонента методології процесу управління нематеріальними активами «Визначення проблеми» має наступний зміст:

- визначено організаційну роботу щодо практичного вирішення проблеми у керованій системі;

- визначено планований результат управління;

- представлено протиріччя між метою й ситуацією;

- характеризується сукупністю чинників, що враховуються.

8. На вибір дивідендної політики фірми не впливає наступний фактор:

- стратегія розвитку бізнесу;

- правове регулювання дивідендних виплат;

-
- організація процесу діловодства на підприємстві;
 - розміри отриманого прибуткує.

9. При оцінці інвестиційної привабливості проекту не враховують:

- зміну вартості грошей за часом;
- інфляційні процеси;
- можливості альтернативного інвестування;
- фінансові показники діяльності майбутнього інвестора.

10. Економічний строк життя об'єкта не залежить від:

- якості ремонту;
- вимоги технічного керівництва;
- модернізації;
- реконструкції об'єкта.

11. Залежно від мети та порядку проведення грошова оцінка може бути:

- фактичною;
- нормативною;
- загальною;
- чатковою.

12. Залежно від мети та порядку проведення грошова оцінка може бути:

- експертною;
- фактичною;
- загальною;
- чатковою.

13. Залежно від мети та порядку проведення грошова оцінка може бути:

- чітко визначеною;
- не визначеною;
- показною;
- нормативною.

14. Залежно від мети та порядку проведення грошова оцінка може бути:

- чітко визначеною;
- не визначеною;
- показною;
- експертною.

15. Залишкова дивідендна політика має наступне визначення:

- політика будується на першочерговому обліку інвестиційних можливостей компанії, обмеженості зовнішніх джерел фінансування або їх високої вартості;
- дана політика може проводитися у разі неблагополучного фінансового стану, або при тимчасовій нестачі фінансових коштів для реалізації інвестиційних програм при загальній фінансовій стійкості;
- політика полягає в пошуку балансу інтересів акціонерів, які потребують виплати дивідендів, і потреб підприємства в нарощуванні капіталу;
- політика передбачає нарахування максимально можливого розміру дивідендів.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЦЕСУ ВАРТІСНОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ

Тема 6. Організаційний процес вартісного управління бізнесом

Зміст

1. Ідеї бізнесу, умови його створення та легалізація. Початковий капітал у бізнесі та його використання.
 - 1.1. *Умови створення бізнесу. Пошуки ідеї бізнесу*
 - 1.2. *Початковий капітал у бізнесі. Джерела формування початкового капіталу та його використання.*
 - 1.3. *Основні кроки легалізації бізнесу.*
2. Організація кредитування та фінансового забезпечення бізнесу. Елементи середовища для ведення бізнесу.
 - 2.1. *Фінанси суб'єктів бізнесу. Організація фінансової діяльності підприємства.*
 - 2.2. *Організація кредитних відносин. Різновиди кредитів.*
3. Складові інфраструктури бізнесу. Прийняття рішень та інформаційні комунікації в бізнесі.
4. Комерційні угоди. Ціни. Організація захисту комерційної таємниці.
 - 4.1. *Комерційні угоди. Контракт. Ціни.*
 - 4.2. *Комерційна таємниця. Система заходів захисту комерційної таємниці.*
5. Система страхування ризиків та управління ризиками в бізнесі.
 - 5.1. *Ризик страхування. Фактор ризику. Та класифікація ризиків у страхуванні.*
 - 5.2. *Види страхування, які покривають ризики. Керування ризиком (ризик-менеджмент).*

6. Етика в дотриманні ділових зобов'язань. Організація взаємовідносин із владою при веденні бізнесу.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність вислову «прояв ідеї бізнесу».
2. Надайте загальну характеристику підприємству, що вважається іноземним.
3. Що відносять до джерел формування майна підприємства? Надайте пояснення до кожного джерела.
4. Які документи необхідно подати для державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності?
5. Означте, що визначено в статуті підприємства.
6. Надайте характеристику фінансовим відносинам, які розкривають суть фінансів на рівні суб'єктів бізнесу.
7. Охарактеризуйте види фінансових ресурсів за правом власності.
8. В чому є прояв кредиту, як обов'язкового атрибуту бізнесу за умов товарного виробництва?
9. Які функції притаманні кредиту? Надайте пояснення.
10. Видача банками кредитів суб'єктам бізнесу здійснюється при дотриманні певних принципів. Коротко охарактеризуйте їх.
11. Означте загальні особливості елементів інфраструктури бізнесу.
12. Рішення яких завдань визначає створення інформаційної системи?
13. Яку ціну визначають як демпінгову? Надайте подетальне пояснення.
14. В чому проявляється мета процесу страхування комерційних ризиків?
15. Відповідно до яких ознак класифікують ризики?
16. Назвіть основні вимоги ділової моралі при веденні бізнесу.

Тести:

1. Для організації підприємницької діяльності не є необхідним наявність:
 - виробничих потужностей,
 - дозвіл можливих конкуруючих підприємств;
 - обладнання;
 - відповідна технологія.
2. Суб'єкт господарювання не може бути утворений:

-
- без рішення власника (власників) майна;
 - шляхом заснування нового суб'єкта;
 - шляхом злиття діючих суб'єктів;
 - шляхом перетворення діючого суб'єкта господарювання з додержанням вимог законодавства.

3. Джерелами формування майна підприємства є:

- грошові та матеріальні внески засновників;
- доходи, одержані від реалізації продукції, послуг, інших видів господарської діяльності;
- доходи від цінних паперів;
- всі вище перелічені відповіді.

4. Створення інформаційної системи - складний процес, що припускає рішення певних, до яких не відносять:

- технічних;
- системних;
- програмних;
- лінгвістичних;
- організаційних;
- інформаційних.

5. Економічна інформація не може розглядатися на рівні:

- синтаксичному;
- філософському;
- семантичному;
- прагматичному.

6. До комерційної таємниці відносять:

- організаційні відомості (статут і установчі документи підприємства, реєстраційні посвідчення, ліцензії, патенти);
- відомості, пов'язані з комерційною діяльністю, доступ до яких обмежений згідно законодавству України;
- фінансові відомості (документи про вирахування і сплату податків, інших платежів, передбачених законом, документи про стан платоспроможності);
- відомості про власність (розміри майна, коштів, вкладень у цінні папери, облігації, позики, статутні фонди спільних підприємств).

7. Загальний ризик в бізнесі включає низку підвидів до яких не відносять:

- соціально-економічні ризики;
- психологічні ризики;
- науково-технічні ризики;
- комерційні.

8. Екологічні ризики - це ризики які...

- відбивають небезпеку втрат, викликаних фінансово-господарською діяльністю;
- визначаються погодно-кліматичними умовами й характером промислового виробництва як джерела підвищеної небезпеки;
- сполучені з тією погрозою економічної безпеки підприємства, яку несе в собі науково-технічний прогрес;
- виникають під час перевезення вантажів автомобільним, залізничним, морським і річковим транспортом.

9. Науково-технічні - це ризики які...

- визначаються погодно-кліматичними умовами й характером промислового виробництва як джерела підвищеної небезпеки;
- сполучені з тією погрозою економічної безпеки підприємства, яку несе в собі науково-технічний прогрес;
- обумовлені небезпеками, які виникають під час перевезення вантажів автомобільним, залізничним, морським і річковим транспортом;
- відбивають небезпеку втрат, викликаних фінансово-господарською діяльністю.

10. Комерційні ризики - це ризики які...

- визначаються погодно-кліматичними умовами й характером промислового виробництва як джерела підвищеної небезпеки;
- сполучені з тією погрозою економічної безпеки підприємства, яку несе в собі науково-технічний прогрес;
- виникають під час перевезення вантажів автомобільним, залізничним, морським і річковим транспортом;
- відбивають небезпеку втрат, викликаних фінансово-господарською діяльністю

11. Комерційні ризики відбивають небезпеку втрат, викликаних фінансово-господарською діяльністю. До їх складу не відносять наступну групу:

- майнові;
- політичні;
- виробничі;
- відповідальності.

12. Вислів «відповідальне відношення до прийнятих зобов'язань» визначає наступну вимогу ділової моралі при веденні бізнесу:

- дисципліна;
- відношення;
- оплата праці;
- зацікавленість.

13. Вислів «справедлива оплата праці персоналу, поділ зі співробітниками всіх труднощів, що випали на долю фірми» визначає наступну вимогу ділової моралі при веденні бізнесу:

- відношення;
- оплата праці;
- взаємодопомога;
- ініціативність;
- зацікавленість.

14. Вислів «підтримка ініціативи персоналу» визначає наступну вимогу ділової моралі при веденні бізнесу:

- дисципліна;
- взаємодопомога;
- ініціативність;
- зацікавленість.

15. Вислів «відданість своїй справі; врахування інтересів суспільства» визначає наступну вимогу ділової моралі при веденні бізнесу:

- оплата праці;
- взаємодопомога;
- ініціативність;
- зацікавленість.

Тема 7. Звітні процедури оцінки вартості бізнесу

Зміст

1. Загальні основи та порядок складання звіту про оцінку бізнесу. Стадії оцінки вартості бізнесу.

2. Вимоги до складання звіту. Розділи звіту. Електронні версії звітів

3. Національні стандарти оцінки Основні етапи складання звіту. Інформаційні джерела підготовки звіту.

4. Рецензування звіту про оцінку (акту оцінки) як інструмент захисту

5. Показники аналітичних досліджень у звіті про оцінку. Фінансові показники, що позначаються на оцінювальній вартості майна.

6. Інвентаризація - складова процесу оцінки майна підприємства

7. Експертиза об'єкту оцінювання. Види експертиз. Економічна експертиза.

Питання для самоконтролю:

1. Надайте коротку характеристику основним стадіям оцінки вартості бізнесу.

-
2. На які етапи можна розбити стадію оцінки вартості «Збір та оцінювання інформації» при формуванні звітності?
 3. Означте які основні розділи містить звіт про оцінку?
 4. Які НСО є обов'язковими при проведенні оцінки майна підприємства?
 5. На чий вимогу здійснюють рецензування звіту про оцінку майна підприємства?
 6. В чому проявляється економічний зміст рецензії на звіт про оцінку?
 7. Назвіть випадки необ'єктивних оцінок майна підприємства.
 8. Означте загальні положення щодо процесу рецензування звіту про оцінку.
 9. Що підлягає перевірці ід час рецензування звіту про оцінку ?
 10. Назвіть позитивні сторони процесу рецензування звіту про оцінку.
 11. Які показники аналітичних досліджень можуть бути представлені у звіті про оцінку?
 12. Розкрийте значущість аналітичні дослідження в частині оцінки майна підприємства.
 13. Представте перелік основних питань щодо необхідності проведення інвентаризації при процесі оцінки бізнесу.
 14. Які основні вимоги до інвентаризаційної комісії?
 15. Означте чому варто здійснити експертну оцінку бізнесу?
 16. Назвіть види економічних експертиз. Коротко охарактеризуйте кожну.

Тести:

1. Якій стадії оцінки вартості бізнесу визначено наступні етапи: визначення джерел інформації, визначення складу групи експертів-оцінювачів, підготовка й підписання договору на оцінку?
 - збір і аналіз інформації;
 - визначення проблеми;
 - попередній огляд об'єкта й укладення договору на оцінку;
 - вибір методів оцінки і їх застосування для оцінки аналізованого об'єкту.
2. При оцінці підприємства не зазначається:
 - організаційно-правова форма;
 - місце реєстрації;
 - фінансове становище підприємств-аналогів;
 - юридична адреса.
3. До складу постійних чинників кон'юнктури включають:

-
- соціальні конфлікти;
 - стихійні лиха;
 - політичні кризи;
 - попит.

4. До складу постійних чинників кон'юнктури включають:

- соціальні конфлікти;
- стихійні лиха;
- політичні кризи;
- сезонність.

5. До складу непостійних чинників кон'юнктури включають:

- соціальні конфлікти;
- рівноважна ціна;
- науково-технічний прогрес;
- втручання держави.

6. До найважливіших елементів методології аналізу й прогнозу ринкової кон'юнктури відносять:

- визначення фази циклу;
- визначення термінів переходу циклу в наступну фазу;
- динаміка циклу в перспективі;
- все вище перелічене.

7. До групи показників - індикаторів економічного циклу що випереджають (починають падати до того, як економіка досягає піку, і починають рости до того, як економіка проходить зону спаду) не відносять:

- зміни в запасах промисловості й торгівлі;
- індекс цін матеріалів;
- особистий дохід за вирахуванням трансфертних платежів;
- індекс фондового ринку; грошова маса).

8. До групи показників - індикаторів економічного циклу що запізнюються (починають змінюватися на 4-9 місяців пізніше від змін, що відбулися в економіці) не відносять:

- чисельність безробітних;
- питомі витрати на зарплату в загальній виручці в промисловості;
- зміна індексу споживчих цін;
- чисельність працівників у несільськогосподарському виробництві.

9. До розділів Звіту про оцінку включають:

- опис макроекономічних параметрів (за оцінки підприємства);
- характеристика галузі (за оцінки підприємства);

-
- опис об'єкта оцінювання;
 - все вище перелічене.

10. До головної мети розділу Звіту про оцінку «Опис макроекономічних параметрів) відносять:

- опис макроекономічних параметрів;
- характеристика ринків збуту й чинникам, що впливають на попит;
- інформація про конкуренцію в галузі й стан оцінюваного підприємства в порівнянні з провідними конкурентами;
- виявлення особливостей оцінюваного підприємства і їх впливу на ринкову вартість.

11. Рецензування Звіту про оцінку не здійснюється на вимогу:

- особи, яка використовує оцінку майна та її результати для прийняття рішень;
- працівників підприємства;
- органів державної влади органів місцевого самоврядування;
- за власною ініціативою суб'єкта оціночної діяльності.

12. Рецензія Звіту про оцінку не повинна містити:

- власного висновку про вартість об'єкта оцінки;
- перелік зауважень;
- висновок про відповідність Звіту вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна;
- висновок про можливість використання Звіту з відповідною метою, у тому числі про достовірність оцінки майна.

13. Одним з ключових зовнішніх показників в процесі оцінки є:

- розмір оцінюваної частки;
- вартість капіталу (cost of capital) - сума очікуваного доходу, необхідного для залучення інвестицій, яка залежить від загального рівня процентних ставок і ринкової премії за ризик;
- грошові надходження;
- дивіденди або здатність компанії виплачувати дивіденди.

14. Аналіз у звіті про оцінку може включати і елементи:

- огляд ринку;
- порівняння з аналогічними об'єктами;
- оцінку впливу різних факторів на вартість;
- всі відповіді вірні.

15. Провести експертну оцінку бізнесу має право:

- представник інвестора;
- експерт;
- працівник відділу контролю підприємства;

- представник податкової служби.

Тема 8. Вартісне управління бізнесом за умови кризового стану

Зміст

1. Причини виникнення кризового стану та загальні позиції антикризового управління бізнесом.
2. Основні моменти оцінювання бізнесу в аспекті антикризових заходів. Ліквідаційна вартість бізнесу.
3. Загальні питання управління бізнесом у кризових ситуаціях.
4. Вартісне управління бізнесом в процесі санації, реорганізації та банкрутства підприємства.
 - 4.1. Банкрутство.
 - 4.2. Процедура ліквідації підприємства-боржника.
 - 4.3. Санація.
 - 4.4. Реструктуризація

Питання для самоконтролю:

1. Представте сутність суджень «криза» та «кризовий стан підприємства»?
2. Чим, насамперед, може бути викликано виникнення кризи в діяльності підприємства?
3. Яким чином рівень інформаційного забезпечення керівників різних рівнів менеджменту може впливати на процес прийняття управлінських рішень?
4. В чому проявляється фінансова криза для окремо взятого підприємства?
5. Вкажіть можливі ознаки та передумови прояву явища фінансової кризи на підприємстві?
6. Які основні параметри зовнішнього середовища що розкривають можливі зміни стану підприємства?
7. Що сприймають під діагностикою кризового стану підприємства?
8. Чому виникає необхідність в реалізації антикризової діагностики? Розкрийте її теоретичну та методологічну основу.
9. Розкрийте сутність процесу банкрутства підприємства?
10. Вкажіть основні моменти процесу ліквідації збанкрутілих підприємств.
11. Чим визначено змістовність та ціль реструктуризації підприємства?
12. Вкажіть основні важілі санації, що можуть сприяти виходу

підприємства з кризового стану?

Тести:

1. Кризові ситуації і явища можуть розгортатися на різних рівнях:
 - рівень групи людей;
 - рівень підприємства (організації, фірми);
 - рівень галузі, регіону, держави;
 - все вище перелічене.

2. Які види ситуацій та явищ визначені ознакою класифікації кризових явищ «Місце виникнення»?
 - реалізовані;
 - комерційні;
 - регіональні;
 - прогнозовані.

3. Які види ситуацій та явищ визначені ознакою класифікації кризових явищ «Сфера виникнення»?
 - унікальні;
 - виробничі;
 - з недоліком інформації;
 - попередньо розробленою стратегією управління.

4. Які види ситуацій та явищ визначені ознакою класифікації кризових явищ «Вплив на діяльність суб'єкта управління»?
 - частково руйнівні для суб'єкта управління;
 - фінансові;
 - частково реалізовані;
 - міжгалузеві.

5. Які типові риси не притаманні будь-якій кризі?
 - багатофакторність зухвалих її причин;
 - поєднання різноманіття й індивідуальності у своєму прояві;
 - неможливість прогнозування;
 - неминучість і циклічність протікання.

6. Яку з причин відносять до об'єктивної кризи?
 - пов'язані з ризикованою стратегією маркетингу;
 - пов'язані з циклічними потребами модернізації і реструктуризації підприємств;
 - пов'язані з внутрішніми конфліктами;
 - пов'язані з недоліками в організації виробництва.

7. Яку з причин відносять до суб'єктивної кризи?

- пов'язані з тенденціями і стратегією макроекономічного розвитку;
- пов'язані з конкуренцією, політичною ситуацією в країні;
- відбивають помилки і волюнтаризм в управлінні (коли криза визначається на основі ставлення керівництва до явищ на підприємстві);
- пов'язані з недосконалістю управління.

8. Термін, що пояснює сутність кризи «більш напружений, нестерпний та непримиренний стан»:

- навколишнє середовище;
- загострення;
- життєстійкий;
- якісно нові зміни.

9. Термін, що пояснює сутність кризи «сукупність економічних умов, в яких функціонує підприємство»:

- навколишнє середовище;
- загострення;
- життєстійкий;
- якісно нові зміни.

10. За визначенням «криза віддзеркалює сутність та характер протиріч, які накопичені в межах господарської системи і потребують свого розв'язання для забезпечення подальшого функціонування або розвитку системи» назвіть ознаку кризи:

- криза як процес, а не явище;
- криза представляє сутність та характер протиріч;
- криза носить циклічний характер;
- сукупність зовнішніх та внутрішніх факторів впливає на генерування кризи.

11. За визначенням «криза підприємства являє собою процес, який характеризується певною тривалістю і відповідно має певні часові межі» назвіть ознаку кризи:

- криза як процес, а не явище;
- криза виникає на усіх стадіях життєвого циклу підприємства;
- криза носить циклічний характер;
- сукупність зовнішніх та внутрішніх факторів впливає на генерування кризи.

12. До позитивних наслідків кризи не відносять:

- зворотні зміни;
- м'який вихід з кризи;

-
- різкі зміни в соціально-економічній системі;
 - пом'якшення кризи

13. До негативних наслідків кризи не відносять:

- різкі зміни в соціально-економічній системі;
- зворотні зміни;
- короткострокові зміни;
- виникнення нової кризи.

14. Ситуації, що вимагають оцінки ліквідаційної вартості:

- у випадку фінансування реорганізації підприємства або фінансування підприємства боржника;
- для проведення експертизи заявок на купівлю підприємства боржника;
- з метою проведення санації підприємства;
- всі вище перелічені.

15. До чинників зовнішнього середовища, пов'язані зі змінами стану підприємства відносять:

- показники ресурсів організаційної структури;
- показники стратегічного потенціалу підприємства;
- показники, що характеризують стан попиту
- показники кадрових ресурсів.

Тема 9. Стратегічне дослідження ринкової вартості бізнесу - основний критерій антикризового управління

Зміст

1. Стратегічне планування в системі стратегічного управління.
2. Зміст стратегій антикризового управління. Основні завдання та ціль антикризової стратегії.
3. Структурування стратегій антикризового управління.
4. Процес формування антикризової стратегії.
5. Ключові дії втілення стратегії антикризового управління підприємством. Заходи реалізації антикризової стратегії.

Питання для самоконтролю:

1. В чому проявляється сутність стратегічного планування?
2. Вкажіть завдання стратегічного планування.
3. Означте головну мету антикризового управління

4. Вкажіть з яких етапів формується процес стратегічного планування?

5. Надайте характеристику узагальнюючим показникам за основними напрямками оцінювання рівня кризового стану суб'єкта господарювання.

6. Вкажіть методи, що можуть бути залучені в процесі стратегічного планування?

7. Які чинники мають вплив на розробку стратегії виходу підприємства з кризової ситуації?

8. В яких випадках антикризова стратегія буде ефективною?

9. В чому полягає головна перевага стратегічного менеджменту?

10. Означте адміністративні завдання при реалізації антикризової стратегії.

12. Що називають «інструментом реалізації» стратегії підприємства?

13. Вкажіть на заходи реалізації антикризової стратегії за умов нестабільного зовнішнього середовища?

Тести:

1. Планування як процес управління включає:

- постановку цілей і завдань;
- розробку стратегій, програм і планів для досягнення цих цілей;
- визначення необхідних ресурсів і їх розподіл за цілями і завданнями;
- все вище перелічене.

2. Означте зміст стратегічного завдання «Обов'язковість»:

- першорядне визначення динаміки пріоритетності в часі факторів успіху підприємства з метою динамічного вибору провідних функцій та видів діяльності;
- оцінка якісних і кількісних результатів;
- визначення вихідного потенціалу підприємства та її можливостей у вирішенні проблем розвитку і поставлених завдань для досягнення поставлених цілей;
- розробка переліку суперечностей у розвитку фірми, шляхів і способів їхнього дозволу.

3. У процесі стратегічного планування вирішуються такі основні завдання:

- визначення відсутності адаптації до зовнішнього середовища;
- визначення відсутності розподілу обмежених ресурсів, таких як фонди, технологічний досвід і дефіцитні управлінські таланти;
- координація стратегічної діяльності для забезпечення сильних

ринкових позицій підприємства;

- розробка завдань щодо формування у менеджерів стратегічного передбачення.

4. Антикризова стратегія буде ефективною, якщо буде:

- диференційована за видами криз;
- враховано глибину протікання кризи;
- враховано причини розвитку кризи;
- все вище перелічене.

5. Системний принцип об'єктивності, який визначає загальні вимоги до проведення антикризового вартісного управління, має наступне визначення:

- принцип передбачає здійснення постійного контролю за перебігом реалізації управлінських заходів з метою її постійної адаптації до умов внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства, що змінюються в часі;

- використання принципу передбачає врахування суті та механізмів виникнення та поглиблення кризових явищ, орієнтацію управлінського впливу не тільки на зовнішні прояви кризи, але й на глибинні першопричини виникнення кризових явищ з метою їх локалізації (блокування) або усунення;

- принцип передбачає знання та використання в інтересах підприємства – об'єкта антикризового управління правових засад, що регламентують здійснення підприємницької діяльності, впровадження та розгляду справ про банкрутство, обумовлюють можливості фінансового оздоровлення та санації підприємств;

- принцип визначає необхідність системного мислення, розроблення антикризових рішень з усіх напрямків діяльності підприємства, видів ресурсів, що використовуються, функціональних підсистем підприємства.

6. Системний принцип комплектності, який визначає загальні вимоги до проведення антикризового вартісного управління, має наступне визначення:

- принцип передбачає здійснення постійного контролю за перебігом реалізації управлінських заходів з метою її постійної адаптації до умов внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства, що змінюються в часі;

- використання принципу передбачає врахування суті та механізмів виникнення та поглиблення кризових явищ, орієнтацію управлінського впливу не тільки на зовнішні прояви кризи, але й на глибинні першопричини виникнення кризових явищ з метою їх локалізації (блокування) або усунення;

- принцип передбачає знання та використання в інтересах

підприємства – об'єкта антикризового управління правових засад, що регламентують здійснення підприємницької діяльності, впровадження та розгляду справ про банкрутство, обумовлюють можливості фінансового оздоровлення та санації підприємств;

- принцип визначає необхідність системного мислення, розроблення антикризових рішень з усіх напрямків діяльності підприємства, видів ресурсів, що використовуються, функціональних підсистем підприємства.

7. Суть антикризового управління виражається в наступних положеннях:

- кризові процеси можуть бути до визначеної межі керованими;
- кризи можна пом'якшувати;
- до криз можна і необхідно готуватися;
- все вище перелічене.

8. Під основними функціями антикризового управління слід розуміти такі функції:

- реалізація яких необхідна для забезпечення антикризового управління як управлінського процесу в цілому;
- визначення яких зумовлено безпосередньо специфічними особливостями антикризового управління як процесу;
- сутність яких полягає в створенні взаємозв'язку між функціями з метою забезпечення ефективності та безперервності антикризового управління як єдиного процесу;
- сутність яких полягає у впливі результату функціонування системи антикризового управління на загальну систему, а саме в ефективності подолання, профілактики та попередження криз.

9. Фактор, що визначає ефективність антикризового управління:

- вплив зовнішніх факторів;
- науковий аналіз обстановки, прогнозування тенденцій;
- відсутність методології розробки ризикованих рішень;
- не визначеність спеціальної підготовки.

10. Реалізація антикризової стратегії та контроль за ходом її виконання визначається за допомогою оцінки:

- об'єму прибутку і величини рентабельності;
- ефективності використання основних фондів підприємства;
- показників ділової активності підприємства;
- все вище перелічене.

11. Чинники, що не впливають на розробку стратегії виходу з кризової ситуації:

- масштаб проблеми;

-
- достовірність інформації;
 - не достатнє технічне оснащення;
 - категорія проблеми.

12. Антикризова стратегія не включає в себе напрямок:

- зменшення витрат;
- зростання витрат;
- ліквідація деяких відділів;
- скорочення обсягів виробництва.

13. Завдання антикризового управління при реалізації прийнятої стратегії виходу з кризової ситуації включають наступне:

- уточнення моделі управління у разі потреби
- проектування і створення нової, досконалішої системи управління
- розробку методів мотивації персоналу
- все вище перелічене.

14. Адміністративне завдання при реалізації антикризової стратегії щодо створення організаційних можливостей має наступний зміст:

- управління бюджетом з метою вигідного розміщення коштів;
- формування організаційних можливостей для успішного виконання стратегії;
- визначення політики підприємства, що забезпечує реалізацію стратегії;
- погодження розмірів винагороди з досягнутими результатами.

15. Захід реалізації антикризової стратегії в умовах нестабільного зовнішнього середовища, зміст якого передбачає підвищенням якості продукції; інформаційне забезпечення; оцінку інноваційного потенціалу; прогнозування управлінських рішень:

- система управління;
- інноваційна політика;
- фінансова санація;
- реорганізація підприємства.

Тема 10. Стратегічні цілі підприємства при вартісному управлінні бізнесом. Потенціал підприємства

Зміст

1. Потенціал підприємства: ідея, точки бачення та деталі.
2. Основні підходи до визначення форми потенціалу підприємства.

-
3. Загальна модель формування потенціалу підприємства.
 4. Різновиди поведінки підприємства, що обумовлені його потенціалом.
 5. Питання конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Рівні конкурентоспроможності.
 6. Управління потенціалом за вартісними критеріями. Вартісна оцінка потенціалу.
 7. Методи вартісної оцінки компонентів потенціалу підприємства.
 8. Основні концепції оцінки потенціалу підприємства.

Питання для самоконтролю:

1. Що визначають за терміном «економічний потенціал підприємства»?
2. Вкажіть ознаки виробничого потенціалу підприємства?
3. Яку будову має економічний потенціал підприємства?
4. В чому проявляються особливості оптимізації структури потенціалу підприємства?
5. Охарактеризуйте графоаналітичний метод діагностики підприємницького потенціалу підприємства («квадрат потенціалу»).
6. Вкажіть основні підходи до формування нового потенціалу підприємства.
7. Які мають місце підходи щодо реформування вже існуючого потенціалу підприємства?
8. Розкрийте суть конкурентоспроможності потенціалу підприємства.
9. Назвіть моменти процесу оцінювання конкурентоспроможності потенціалу підприємства.
10. В чому проявляється глибинна сутність SWOT-аналізу?
11. Які особливості проявляє потенціал підприємства як явище оцінювання?
12. Вкажіть на основні моменти застосування «матричних методів» для розроблення стратегії підприємства.

Тести:

1. За сферою реалізації потенціал можна розглядати як:
 - фактичний потенціал підприємства, який є реалізованим, досягнутим на поточний момент часу;
 - стратегічний потенціал, зорієнтований на досягнення перспективних цілей підприємства;
 - стратегічний потенціал, зорієнтований на досягнення довгострокових цілей підприємства;

внутрішній потенціал, представлений наявними ресурсами та управлінськими компетенціями.

2. За функціональними ознаками формування та використання потенціалу виокремлюють:

- зовнішній;
- стратегічний;
- фінансовий;
- внутрішній.

3. Зміст визначення «Цілеспрямованість дії елементів системи посилює ефективність її функціонування» стосується властивості потенціалу підприємства:

- мультиплікативність;
- нестационарність;
- синергічність;
- унікальність.

4. Зміст визначення «Елементи економічної системи мають граничний характер, що обумовлює її форму» стосується властивості потенціалу підприємства:

- адаптивність;
- граничність;
- цілісність;
- поліструктурність.

5. До внутрішніх факторів впливу на формування потенціалу підприємства не відносять:

- стратегія підприємства;
- знання, досвід, вміння і навички керівників та функціональних спеціалістів;
- принципи організації та ведення бізнесу, яких дотримуються власники та керівники підприємства;
- етичні і суспільні норми.

6. До типів поведінки підприємства не відносять:

- адміністративний;
- галузевий;
- виробничий;
- інноваційний.

7. До рівні конкурентоспроможності потенціалу підприємства не відносять:

- світове лідерство;
- світовий стандарт;

-
- ринковий стандарт;
 - пороговий рівень.

8. За напрямком формування інформаційної бази можна виокремити наступні методи оцінювання конкурентоспроможності потенціалу підприємства:

- математичні та логістичні методи оцінювання;
- одномоментні та стратегічні методи оцінювання;
- критеріальні та експертні методи;
- індикаторні та матричні методи.

9. За способом відображення кінцевих результатів можна виокремити наступні методи оцінювання конкурентоспроможності потенціалу підприємства:

- математичні та логістичні методи оцінювання;
- одномоментні та стратегічні методи оцінювання;
- критеріальні та експертні методи;
- індикаторні та матричні методи.

10. Прихований потенціал розглядають як

- активи, що не являють конкретної переваги на сьогоdnішньому етапі, хоча в перспективі можуть трансформуватися в базові кошти;
- потенціал, що забезпечує підприємству можливість досягнення основних комерційних цілей, створення економічних цінностей і одержання при цьому прибутків;
- наявність потенціалу, що приводить до споживання ресурсів без якого-небудь прибутку для підприємства;
- потенціал, що характеризується наявністю в підприємства активів, що забезпечують ефективне використання інших потенціалів.

11. Базовий потенціал розглядають як

- активи, що не являють конкретної переваги на сьогоdnішньому етапі, хоча в перспективі можуть трансформуватися в базові кошти;
- потенціал, що забезпечує підприємству можливість досягнення основних комерційних цілей, створення економічних цінностей і одержання при цьому прибутків;
- наявність потенціалу, що приводить до споживання ресурсів без якого-небудь прибутку для підприємства;
- потенціал, що характеризується наявністю в підприємства активів, що забезпечують ефективне використання інших потенціалів.

12. Визначальні фактори розвитку потенціалів:

- фактор зміни фінансового потенціалу за рахунок формування фінансової сталості підприємства (показники ліквідності та фінансової стійкості);

- фактор, що визначає зміни у стані і структурі активів підприємства (система показників, що характеризує стан та структуру активів підприємства та забезпечення їх джерелами покриття (стан оборотних коштів та стан основних засобів));

- фактор скорочення фінансування поточної операційної діяльності характеризує факт недостатності коштів для забезпечення поточних розрахунків та платежів;

- все вище перелічене.

13. До методів визначення коефіцієнту капіталізації не входить:

- за ставкою дисконту;
- на підставі порівняльного продажу;
- метод статистичних коригувань;
- метод вирахування.

14. До основних методів порівняльного підходу не входить:

- метод парних продаж;
- метод статистичних коригувань;
- експертні методи порівняння;
- метод Елвуда.

15. Для підвищення вартості бізнесу, зокрема, необхідно:

- сформулювати довготривалі цілі бізнесу, уміти готувати і реалізовувати стратегію їх досягнення;

- удосконалювати систему бухгалтерського обліку і управління фінансами;

- оптимізувати корпоративну структуру (структуру володіння і контролю) і оподаткування;

- все вище перелічене.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові:

1. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
2. Бабій О. М. Управління вартістю підприємства: навч. посіб. / О. М. Бабій, В. С. Малишко, Г. О. Пудичева. - Одеса: ОНЕУ, 2016. - 207 с.
3. Возна М. Міжнародні стандарти оцінки: принципи, стандарти та правила / за ред. О. Драпіовського, І. Іванової; пер. з англ. М. Возна. Київ: УКРелс, 2019. 118 с.
4. Глинська Г. Я. Напрямки оцінювання ринкової вартості підприємства як об'єкта для поглинання. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2017. С. 28-32.
5. Гриценко О. А. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Управління вартістю бізнесу» (вибіркова) для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації «Бізнес-адміністрування». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 62 с.
6. Дмитрієв І. А., Кирчата І. М., Шершенюк О. М. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник. Харків : ФОП Бровін О. В., 2020. 340 с.
7. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Л. Л. Ковальської, І. В. Кривов'язюка. Київ: Кондор, 2020. 700 с.
8. Єрофєєва Т. А. Підходи до оцінки вартості бізнесу: проблеми їх використання. Економічні науки. Наукові записки. Том 68. № 2. 2017. С.24- 31.
9. Зеліско І.М. З Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посібник. / І.М. Зеліско, 2016. - 355 с
10. Кривов'язюк І. В. Капіталізації як основа динамічного розвитку підприємств / І. В. Кривов'язюк, І. М. Пушкарчук, Ю. В. Волинчук // Економічний форум. - 2017. - № 1. - С. 135-143.
11. Кривов'язюк І.В. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник. 3-тє видання, доповн. і переробл. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 396 с.
12. Коваль І. Ф. Оцінка вартості компаній: методичні підходи та застосування. Молодий вчений. Економічні науки. 2017. № 4 (44). С. 667.
13. Комплексна оцінка вартості підприємства: монографія / за заг. ред. докт. екон. наук, академіка НАН України М. Г. Чумаченка. 2-ге вид. перероб. і доп. Харків: Фактор, 2008. 278 с.
14. Корягін М. Теоретико-методологічні засади оцінки вартості підприємства / Корягін М., Шевчук В. // Економіст. - 2012. - No 10. - С. 58-60.
15. Корягін М.В. Оцінювання вартості підприємства в системі

бухгалтерського обліку : Монографія / М.В. Корягін. – Львів: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2012. – 62 с.

16. Краснокутська Н. С. Оцінка бізнесу: навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей / Н. С. Краснокутська, Г. М. Коптева. - Харків: НТУ «ХПІ», 2021. - 229 с.

17. Круш П. В. Оцінка вартості підприємства: навч. посіб. / П. В. Круш, С. В. Поліщук. - К. : ЦНЛ, 2017. - 265 с.

18. Кулакова С.Ю., Міняйленко І.В. Потенціал і розвиток підприємства: навчально-методичний посібник до самостійного вивчення дисципліни для студентів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» усіх форм навчання. - Полтава: ПолтНТУ, 2017. -197 с.

19. Кульбач Ю. О. Механізм управління вартістю підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 23. С. 82-86.

20. Пазинич В. І., Свистун Л. А. Оцінка об'єктів нерухомості: навч. посібн. Центр учбової літератури. - Київ, 2012. - 310 с.

21. Полтініна О. П. Управління вартістю підприємства: навчальний посібник [Електронний ресурс] / О. П. Полтініна. - Харків: ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2017. - 140 с.

22. Полтініна О. П. Підходи до формування та використання фінансових ресурсів в аспекті вартісно-орієнтованого управління підприємством / О. П. Полтініна // Економіка, фінанси, право - 2016 - № 12/3 - С. 38-42.

23. Старик Р.Я. Методологічні аспекти оцінки рівня інтелектуального капіталу / Р. Я. Старик // Науковий вісник НЛТУ України, 2010. - № 20. - С. 233-241.

24. Хаустова В. Є. Оцінка вартості бізнесу суб'єктів господарювання (на прикладі металургійної галузі України): моногр. / В. Є. Хаустова, І. Г. Курочкіна; Нац. акад. наук України, Н.-д. центр індустр. пробл. розв. - Харків: Инжек, 2018. - 268 с.

25. Храпкіна В. В. Оцінка бізнесу: навч. посіб. Київ, 2015. - 320 с.

26. Яшкіна Н. В. Оцінка бізнесу: навчальний посібник. / Яшкіна Н. В. - Київ : Алетра, 2010. - 440 с.

Додаткові:

27. Амеліна О. В. Аудит проектів: навч. посібник / О. В. Амеліна, О. А. Романенко. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. - 348 с. 10. Момот Т. В. Оцінка вартості бізнесу: сучасні технології / Т. В. Момот. - Харків : Фактор, 2007. - 224 с.

28. Астраханцева І.А. Фінансове моделювання вартості підприємств в невизначених економічних умовах // Фундаментальні дослідження. - 2011. - №4. - С. 154-160.

29. Бачевський Б.Є., Заблодська І.В., Решетняк О.О. Потенціал і розвиток підприємства. Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 400 с.

30. Березін О.В. Управління потенціалом підприємства: навч. посібн. / О.В. Березін, С.Т. Дуда, Н.Г. Міценко. - Львів: Вид-во «Магнолія 2006», 2011. - 308 с.

31. Дергач А.В. Навчально-методичний посібник для підготовки до практичних занять та виконання самостійної роботи з дисципліни «Державні механізми антикризового управління» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» ОС «Магістр», ОП «Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами». Київ: НУБіП України, 2023. 282 с.

32. Економіка підприємства: магістерський курс. Навч. посібник / А. І. Яковлев [та ін.] / ред.: А.І. Яковлев, Л.С. Ларка ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Електрон. текстові дані. Харків, 2018. 515 с.

33. Єрмоленко О. А., Лисьонкова Н. М. Оцінка вартості бізнесу: Конспект лекцій. - Харків: УкрДУЗТ, 2021. - 75 с.

34. Єрофєєва Т.А. Підходи до оцінювання вартості бізнесу: проблеми їх використання. Економічні науки. 2020. № 1. С. 25-30.

35. Ковалевська А. В. Конспект лекцій з дисципліни «Антикризове управління підприємством» для студентів 5 курсу заочної форми навчання ЦПО та ЗН освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузі знань 0305 - Економіка та підприємництво напряму підготовки 6.030504 - Економіка підприємства та слухачів другої вищої освіти заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності 7.03050401 - Економіка підприємства (за видами економічної діяльності) / А. В. Ковалевська ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. - 140 с.

36. Кузьмин В. М. Основи економіки та організації виробництва : практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 61 с.

37. Кульбач Ю. О. Механізм управління вартістю підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 23. С. 82-86.

38. Лаврененко В. В. Проектування процесу забезпечення стратегічної результативності підприємств. Проблеми економіки. 2019. № 2. С. 108-118.

39. Методичні рекомендації для проведення практичних (семінарських) занять та самостійної роботи студентів з початкової дисципліни Управління потенціалом підприємства для студентів освітнього ступеня «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 051 «Економіка» освітня програма «Бізнес-економіка» та спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Укл. Денисюк О. Г., Бірюченко С. Ю. - Житомир: ЖДТУ, 2018. - 50 с.

40. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи, проведення практичних занять і виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Потенціал і розвиток підприємства» (для студентів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності 073 - Економіка) / Харків. нац. ун-т міськ.

госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад. О. О. Воронков. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. - 61 с.

41. Мозенков О. Проблеми застосування вартісних показників для оцінки діяльності та прогнозування розвитку підприємств з корпоративними правами. Економіст. 2021. № 6. С. 54-59

42. Оцінка бізнесу та нерухомості: навч. посіб. / за заг. ред. проф. В. Р. Кучеренко; уклад.: Я. П. Квач, Н. В. Сментина, В. О. Улибіна, А. В. Андрейченко. 2-ге видання. Одеса: Асторопринт, 2013. 235 с.

43. Оцінка потенціалу підприємства: конспект лекцій / укладачі: Є. В. Мішенін, О. М. Дутченко, Т. О. Семененко. - Суми : Сумський державний університет, 2017. - 113 с.

44. Оцінювання вартості бізнесу. URL: https://pidruchniki.com/1541010454116/ekonomika/otsinyuvannya_vartosti_biznesu (дата звернення 24.01.2025).

45. Панасовський Ю. В., Семененко Б. А., Теліженко О. М. Оцінка активів підприємства: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2009. - 512 с.

46. Панасовський Ю.В. Оцінка активів підприємства: навч. посібн. / Ю. В. Панасовський, Б. А. Семененко, О. М. Теліженко. Суми, 2013-296 с. 40.

47. Потенціал і розвиток підприємства [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних завдань для студентів спеціальності 051 "Економіка" першого (бакалаврського) рівня / уклад. М. П. Мартіянова. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. - 82 с

48. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент: підручник. Харків: ХНУВС, 2021. 208 с.

49. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навчальний посібник / Г.З.Леськів та ін. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. -220 с.

50. Харів П. С., Карачка А. Ф. Економіка промислового підприємства: навчальний посібник. Тернопіль, 2021. -192 с.

51. Чирак І. М. Методичні рекомендації та тестові завдання з вивчення дисципліни «Аналіз та управління вартістю компаній». Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 31 с.

52. Шевчук Н.В. Сучасні моделі оцінювання доданої вартості підприємства. Стратегія економічного розвитку України. 2018. №35. С. 271-277.

Web-ресурси:

53. Урядовий портал: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> (дата звернення: 23.01.2025).

54. Державна служба статистики України: офіційний: вебсайт. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 25.01.2025).

55. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: офіційний: вебсайт. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення:

23.01.2025).

56. Міністерство освіти і науки України: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення: 25.01.2025).

57. Офіційний сайт національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua> (дата звернення: 20.01.2025).

58. Портал про менеджмент: веб-сайт. URL: <http://www.management.com.ua> (дата звернення: 25.01.2025).

59. Національна бібліотека України ім. Вернадського.: веб-сайт. URL: www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 25.01.2025).

60. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого.: веб-сайт. URL: <https://nlu.org.ua/> (дата звернення: 24.01.2025).

61. Research4life: веб-сайт. URL: <https://portal.research4life.org/> (дата звернення: 25.01.2025).

62. Інституційний репозитарій ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»: веб-сайт. URL: <https://dspace.mipolytech.education/home> (дата звернення: 25.01.2025).

63. Центральна державна науково-технічна бібліотека гірничо-металургійного комплексу України: веб-сайт. URL: <http://cgntb.dp.ua/> (дата звернення: 22.01.2025).

Критерії оцінювання

Таблиця - Підходи до оцінювання. Розподіл балів за контрольними точками та графік їх виконання

Тижні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Всього	
Види контр. точок																				
Робота на практичних заняттях					5				5				5					5	20	

На практичних заняттях здобувач може отримати загалом 20 балів за виконання розрахункових задач та ситуаційних завдань.

Практичне завдання оцінюється в 5 балів - студент дав пряму і релевантну відповідь на поставлене питання з використанням обґрунтованого посилання на теоретичний матеріал; практичні, аналітичні та розрахункові завдання виконані і мета досягнута.

Практичне завдання оцінюється в 4-3 балів - студент зміг стисло формалізувати сутність проблеми за ситуацією; завдання в основному виконані і мета в цілому досягнута.

Практичне завдання оцінюється в 2 бали - студент проявляв ініціативність у роботі над проблемою, вмів вести дискусію; завдання не всі виконані і мета повністю не досягнута

Практичне завдання оцінюється в 0 балів - студент не проявляв ініціативності у роботі над проблемою; завдання не виконані, мета в цілому не досягнута.

Оцінку за виконані письмові завдання до конкретного практичного заняття можна оскаржити після перевірки та виставлення балів в онлайн-журналі впродовж трьох днів.

Навчально-методичне видання

Шеховцова В., канд. екон. наук

ВАРТІСНЕ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ

**методичні рекомендації
до виконання практичних завдань**

самостійне електронне мережеве видання

Публікується в авторській редакції